

Az ellenzék mozgásiránya

A legújabb politikus-népszerűségi listát figyelve arra az érdekes összefüggésre figyelhetünk fel, hogy Orbán Viktor megelőzte Szili Katalint és Sólyom Lászlót, azaz: emberemlékezet óta vezető pártpolitikus áll a népszerűségi lista élén. Gyorsan megállapíthatnánk, hogy a Fidesz politikai vonalának eredménye ez a változás, csak hogy ha tovább nézzük a listát, akkor abból az is kiderül, hogy az első tíz között Orbánon kívül csak egyetlen fideszes politikus (Navracsics Tibor) található, míg az MSZP-ből – Göncz Kingát leszámítva – hárman is: Gráf József, Szekeres Imre és Kiss Péter. Ha tehát azt gondolnánk, hogy Orbán első helyre kerüléséből valami mélyebb következtetés is adódik, akkor ezt rögvest el is kell vetnünk, hiszen – joggal írta ezt soros elemzésében a [Republikon Intézet](#) – a népszerűségi listák összeállításánál mindig figyelembe kell vennünk, hogy azok elsősorban az aktuális pártpreferenciák függvényei, azaz ha a Fidesz toronymagasan vezet a preferencia-listákon, ennek természetes következménye, hogy politikusainak népszerűsége is nő.

Ha tehát nem is tudunk kiolvasni egyértelmű mozgásirányt a decemberi politikusi népszerűségi rangsorból, mégis érdemes megvizsgálnunk, hogy vajon milyen a Fidesz mozgásiránya az utóbbi hetekben. Erre már csak azért is szükség van, mert nyilvánvaló módon a pártnak is le kell(ett) reagálnia a pénzügyi-gazdasági válsággal kapcsolatos fejleményeket és ki kell(ene) alakítania egy, ha nem is vadonatúj, de mindenesetre a helyzethez illeszkedő új politikai stratégiát.

Ha ebből a szempontból nézzük a Fidesz magatartását, először is az tűnik fel, hogy egészen a legutóbbi időkhöz képest nem látszott komolyabb elmozdulás a korábban követett politikai stratégiához képest. Ezt a korábbi stratégiát nevezhetjük „Őszöd árnyékában” stratégiának, amelynek fő eleme, hogy Magyarországon 2006 nyarától a/legitimációs vákuum van, b/ az ország miniszterelnöke nem csupán adatokat titkolt el és hazudott, de gazdasági válságba is sodorta az országot, c/ ezzel a kormányfővel és kabinetjével semmilyen azonosság nem vállalható. Természetesen az a/, b/ és c/ pontok alkalmazása nem azonos súlyú, aminek köszönhetően például az utóbbi időben valamelyest változott a

Fidesz magatartása – gondoljunk csak arra, hogy külföldön a Fidesz elnöke fellépett a kormány mellett vagy hogy bizonyos kormányzati intézkedéseket a Fidesz is támogathatónak tekint (lásd két fideszes szavazatát az adócsomag szavazásakor), ha a költségvetést természetes módon nem is szavazza meg.

Az „Őszöd stratégiát” az elmúlt hónapokban a Fideszen belül is érték (persze nem igazán explicit) kritikák, azonban a stratégia egészének felülvizsgálatára a mostanáig nem hangzott el belülről ajánlat. Ilyen irányváltoztató ajánlat most sincs, mégis érzékelhetünk bizonyos óvatos elmozdulást a vezető ellenzéki párt politikai mozgásirányában. Ez az elmozdulás nem abban áll, hogy a korábbról megörökölt fundamentális állításokat kidobnák az ablakon. Továbbra is Gyurcsányt tekintik a válság gerjesztőjének, s úgy tartják, hogy a nemzetközi válság a kormány nélkül Magyarországon nem ilyen horderővel következtetett volna be. Ugyancsak nem módosítottak a kisember-védő alapállásukon, még ha jó ideje nem is használják a korábban oly népszerű „bankárkormány” és „elitkormány” fogalmakat. Egyáltalán nincs könnyű helyzetünk tehát, ha a változás irányát azonosítani akarjuk, hiszen például a Fidesz szóvivője hangvételében szinte semmi jele annak, hogy itt valami készül, és a Fidesz másfajta hangvételt próbálgat.

Pedig mégiscsak kitapintható ez az irány. Nevezzük ezt *erőteljesebb szakpolitikai reformiránynak*. A Fideszen belül már viszonylag régóta próbálkoznak azzal, hogy a pártot az európai főáramba pozícionálják, s ellenfelükről, az MSZP-ől kimutassák, hogy éppen az európai fősodorról szemben cselekszik. Az azonban meglehetősen új tendencia, hogy a Fidesz kezd előállni a saját szakpolitikai reformelképzeléseivel. Ezek közül az elképzelések közül egyébként számos megjelent már Gyurcsány Ferenc: Megegyezés c. szeptemberi vitaanyagában is, de a Fidesz – az Őszöd szindróma árnyékában – inkább azt az utat választotta, hogy „titkolta” elképzeléseit, talán azért is, mert attól tartott, hogy a kormány valamennyi gondolatát magáévá teszi.

Csak hogy ez a stratégia – a mostani fejlemények tükrében is mondhatjuk – mintha kezdene módosulni. S nem is logikátlanul, elvégre a Fidesz ténylegesen kormányra készül. Amíg az előrehozott választás tétele uralta a Fidesz közbeszédét (bár megérne egy misét, hogy igazából és teljesen soha nem is uralta), addig a kormányra kerülés egyetlen

huszárvágástól függött, s ezért nem is volt különösebben fontos a kormányképességet – szakpolitikai hozzáértéssel – bizonyítani. Most azonban, hogy a Fidesz indirekt módon kezdi beismerni, hogy az előrehozott választás mellett legalább annyira számol a „rendes” választással, nos ebben a helyzetben a kormányképesség mindenekelőtt azon keresztül ismerszik meg, hogy a párt elképzelése a legkülönfélébb reformokról.

Ha nem tévedünk nagyot, akkor regisztráljuk a párt erőfeszítését egy reform-beszéd mód felvételére. S még inkább így lesz ez a jövőben, még akkor is, ha ez másrésztől fájdalmas fiaskó is, hiszen a reform-beszéd mód régóta a baloldal sajátja és a jobboldal ettől mindig igyekszik elhatárolni magát. Csakhogy a reform-beszéd elutasításával a Fidesz túl messzire ment az elmúlt években, hiszen elfelejtett cizellált reform-stratégiákban gondolkodni, azaz: lemondott a kormányképesség *előzetes* biztosításáról. Túlságosan is csak a kormány társadalmi *elutasítására* alapozott, nem pedig saját kimunkált mondanivalója *elfogadására*.

A mostani mozgásirány lényege tehát világosabbá tenni a saját mondanivalót. Természetesen ez nem lesz könnyű művelet, hiszen a Fidesz hatalmas párttá duzzadt fel, amelyben épp úgy megtalálhatók a plebejus-radikálisok, mint a mérészkelt liberális konzervatívok. Összetett, nagy pártról van tehát szó, amelyben minden stratégiaváltás egyúttal kockázat is. Ám a kockázatoknak az a természetük, hogy velük szemben másfajta kockázatok állnak, nevezetesen a változatlanágban rejlő kockázat. Állításunk az, hogy a Fidesz változatlanul maradása, az őszödi stratégia további és egyoldalú alkalmazása ma már *nagyobb* kockázat, mint a Fideszt a közép felé vezető mérsékeltebb, reform-beszéd mód és cselekvési stratégia. Ezért, ha prognózisunk helyes, további egyértelműbb beszédet, a programjai pontosítását és nyilvános kifejtését várhatjuk 2009 elejétől a Fidesztől.